

מין באינו מינו בלח - חלק א

ביטול בשיעור או בטעם

1. תלמוד בבלי מסכת חולין דף צו עמוד ב

מתני'. ירך שנתבשל בה גיד הנשה, אם יש בה בנותן טעם - הרי זו אסורה. כיצד משערין אותה - כבשר בלפת. קשיעוין הלכה למסקה מסויני וגמיני דנהכי משעינין לחף ע"פ שאילו היה כחוב או קפלוט היה לריך פחות או יותר.

2. רמב"ם על משנה מסכת חולין פרק ז משנה ד

[ד] אמרו כבשר בלפת, רוצה לומר שיתן בו טעם כל שהוא שיעורגש בחוש הטעם כמו שיעורגש לאדם הלפת המבושול בבשר בעת שטועמו ומבחיין בינו לבין המבושול בלי בשר, לפי שהבשר משפיע בטעם הלפת מה שאין משפיע כן בזולתו מן הצמחים.

3. תלמוד בבלי מסכת עבודה זרה דף סט עמוד א

נפל לגו חלא, מאי? א"ל רב הילל לרב אשי: הוה עובדא בי רב כהנא, ואסר רב כהנא. א"ל: ההוא אימרטוטי אימרטו. רבינא סבר לשעורי במאה וחד, אמר: לא גרע מתרומה, דתנן: תרומה עולה באחד ומאה; א"ל רב תחליפא בר גיזא לרבינא: דלמא כתבלין של תרומה בקדירה דמי, דלא בטיל טעמייהו. רב אחאי שיער בחלא בחמשיין. ורב שמואל בריה דרב איקא שיער בשיכרא בשיתין. והלכתא: אידי ואידי בשיתין, וכן כל איסורין שבתורה.

מקור דין שישים

4. תלמוד בבלי מסכת חולין דף צח עמוד א

אמר ר' חייא בר אבא אמר ר' יהושע בן לוי משום בר קפרא: כל איסורין שבתורה - בס;

אמר לפניו ר' שמואל בר רב יצחק: רבי, אתה אומר כן, הכי אמר רב אסי אמר ר' יהושע בן לוי משום בר קפרא: כל איסורין שבתורה - במאה. ושניהם לא למדוה אלא מזרוע בשלה, דכתיב: ולקח הכהן את הזרוע בשלה וגו'... מאן דאמר בששים, סבר: בשר ועצמות בהדי בשר ועצמות משערינן, והוה ליה בששים, מאן דאמר במאה, סבר: בשר בהדי בשר משערינן, והוה ליה במאה.

5. ב"ח יורה דעה סימן צח

...ואסמכתא בעלמא הוא דמדאורייתא מין במינו כיון שאינו נותן טעם בטל ברוב דכתיב (שמות כג ב) אחרי רבים להטות. ובמין בשאינו מינו נמי בטל ברוב אם אינו נותן טעם אלא דבנותן טעם לר"ת דטעם כעיקר אסור מדאורייתא והכי נהוג אבל באינו נותן טעם מותר מדאורייתא אפילו פחות מששים לדברי הכל. אלא כיון דאיכא איסורא דיהיב טעמא בשאינו מינו עד ששים כגון בצל וקפלוט השוו חכמים מדותיהם דבעינן שישים ואפילו במין במינו דלא פלוג רבנן ואסמכוהו אזרוע בשלה אבל מילף לא הוה דדילמא בבציר מששים נמי בטיל אלא שמצותו בכך לבשל הזרוע והאיל כאחד.

מקור הטעימה והיחס לשישים

6. תלמוד בבלי מסכת חולין דף צו עמוד א

...רבין בר רב אדא אמר: כילכית באילפס הוה, ואתו שיילוה לרבי יוחנן, ואמר להו: ליטעמיה קפילא ארמאה.

אמר רבא: מריש הוה קא קשיא לי הא דתניא, קדרה שבשל בה בשר - לא יבשל בה חלב, ואם בשל - בנותן טעם, תרומה - לא יבשל בה חולין, ואם בשל - בנותן טעם, בשלמא תרומה - טעים לה כהן, אלא, בשר בחלב - מאן טעים ליה? השתא דאמר רבי יוחנן: סמכינן אקפילא ארמאה, הכא נמי - סמכינן אקפילא ארמאה.

דאמר רבא: אמור רבנן: בטעמא, ואמור רבנן: בקפילא, ואמור רבנן: בשישים; הלכך: מין בשאינו מינו דהיתרא - בטעמא, דאיסורא - בקפילא, ומין במינו דליכא למיקם אטעמא, אי נמי מין בשאינו מינו דאיסורא דליכא קפילא - בשישים.

א. שיטת רש"י: גם טעם גם שישים (בין בממשו ובין בטעמו)

1. רש"י מסכת חולין דף צח עמוד א

בס' - היכא דבדקניה ולא יהיב טעמא. אי נמי ליכא למיקם אטעמא כגון מין ומינו אבל היכא דבדקניה ויהיב טעמא לעולם טעמא לא בטיל כדאמר בכמה דוכתיין ולקמן /חולין/ (דף צט) נמי אמרינן יש בהן בנותן טעם בין שיש להעלות במאה ואחד ובין שאין כו' אסור

וכי לא יהיב טעמא בעינן ששים לבטוליה כדלקמן דקתני אין בהן בנ"ט בין שיש להעלות כו' מותר דאמרינן אין בהן להעלות בק"א אלא במאי לאו בששים אלמא כי לא יהיב טעמא נמי בעינן ששים למר ומאה למר.

2. רש"י מסכת חולין דף צח עמוד א

ושניהם לא למדוה כו' - ואף על גב דאי אתי למילף מיניה מצית למילף אפילו היכא דיהיב טעמא דהא הכא איכא למימר דאי שלא במינו הוה יהיב טעמא אפילו הכי רבנן אחמור ואמור טעמא לא בטיל.

3. תלמוד בבלי מסכת חולין דף צט עמוד א

גריסין שנתבשלו עם העדשים, אם יש בהם בנותן טעם, בין יש בהן להעלות במאה ואחד, בין אין בהן להעלות במאה ואחד - אסור, אין בהן בנותן טעם, בין שיש בהן להעלות במאה ואחד, בין אין בהן להעלות במאה ואחד - מותר; אין בהן להעלות במאה ואחד אלא במאי - לאו בששים? לא במאה.

ב. שיטת התוספות והרא"ש: טעם או שישים (בין בממשו ובין בטעמו)

4. רא"ש מסכת חולין פרק ז סימן כט

ולישנא דסמכינן אקפילא לא משמע כן. דאם היה בו ששים מאי רבותא דסמכינן עלה. אלא משמע דסמכינן אטעימה דידיה אפילו בפחות מששים וכן טעים ליה כהן משמע להתיר בטעימתו אפי' בפחות ממאה.

וסתמא אמרינן ככולי הש"ס וכל איסורין שבתורה בששים וא"צ לחזור אחר דבר אחר להתירו כשיש בו ששים.

ומה שהבי' רש"י ראי' מההיא דגריסין [לקמן צט א] דאסר' עד ס' למר ומאה למר אפילו כי לא יהיב טעמא. לאו ראי' היא דהכי פירושו בנותן טעם בידוע כגון שטעמו כהן בין שיש בהן להעלות במאה ואחד בין שאין בהן להעלות במאה ואחד אסור דטעמא לא בטיל אין בהן בנותן טעם בידוע כגון שלא טעמו כהן בין שיש בהן להעלות במאה ואחד בין שאין בהן וכו' מותר אין בהן להעלות במאה ואחד אלא בכמה לאו בששים אלמא בששים שרינן בסתם. וסמכינן אהא דלא יהיב טעמא יותר מששים. וכן דעת התוספות

ג. שיטת הרמב"ן הרשב"א והר"ן: כשישים. אך בטעמו

ולא בממשו די בטעם. (וגם כשיעור כשישים אם בפועל טעם והרגיש טעם איסור, אסור)

5. תורת הבית הארוך בית ד שער א [דף טז עמוד א]

והרמב"ן ז"ל הקשה עליו, אם איתא דר' יוחנן להחמיר אמר היכי מוכח מינה רבא ד'סמכינן' אקפילא, אלא ודאי כל היכא דאיכא ששים אע"ג דאיכא קפילא לא צריכינן למיטעמיה דסמכינן אששים, דכל היכא דאיכא ששים לא חיישינן דילמא איכא טעמא. אבל כשהאיסור ניכר ולא נתערב בהיתר אלא צירו ורוטבו, והיה מן הדין שלא לשער אלא במאי דנפיק מיניה, אלא דלא ידיענן כמה הוא, בכי הא אזלינן להקל אקפילא ואי טעים ליה וליכא טעמא, בידוע שנתבטל צירו ורוטבו במיעוט בתוך ההיתר, ואע"ג דליכא ששים בשיעור גופו וממשו של איסור, והיינו כלבית באלפס. אבל כשנימוח גופו של איסור בתוך ההיתר, אין סומך אקפילא לפחות מששים ולעולם בששים, ואע"ג דאיכא קפילא וטעמיה וליכא טעמא דאיסורא, אבל בודאי אפילו איכא ששים וטעמיה קפילא ואית ביה טעמא אסור, דטעמא ודאי לא בטיל.

ד. שיטת הרמב"ם: לעולם בטעם כשאפשר

6. רמב"ם הלכות מאכלות אסורות פרק טו הלכה ל

ואם היה בשר בחלב או יין נסך ויין ערלה וכלאי הכרם שנפלו לדבש, או בשר שקצים ורמשים שנתבשל עם הירק וכיוצא בהן טועם אותן העכו"ם וסומכינן על פיו, אם אמר אין בו טעם או שאמר יש בו טעם ומטעם רע הוא והרי פגמו הכל מותר, והוא שלא יהיה סופו להשביח כמו שביארנו, ואם אין שם עכו"ם לטעום משערין אותו בשיעורו בששים או במאה או במאתים.

7. רמב"ם הלכות מאכלות אסורות פרק ט הלכה י

במה דברים אמורים בשלא נער את הקדרה בתחלה כשנפל החלב אלא לבסוף ולא כסה, אבל אם נער מתחלה ועד סוף או שכסה משעת נפילה עד סוף הרי זה בנותן טעם, וכן אם נפל חלב לתוך המרק או לכל החתיכות ולא נודע לאי זה חתיכה נפל, נוער את הקדרה כולה עד שתשוב ויתערב הכל אם יש בקדרה כולה טעם חלב אסורה ואם לאו מותרת, אם לא נמצא בכרי שיטעום ונסמוך עליו משערים בששים בין בשר לתוך חלב בין חלב לתוך בשר אחד מששים מותר פחות בששים אסור